

A B N E W S

تیرگی روابط آنکارا واشنگتن تا کجا می‌رود؟ / گزارش

به رسمیت شناختن کشتار ارمنه در سنای آمریکا و طرح موضوع تحریم ترکیه در کمیته روابط خارجی این مجلس، نقطه عطف مهمی در تاریخ روابط ترکیه و آمریکا است.

به گزارش آران نیوز، بسیاری از تحلیل‌گران و سیاست‌مداران ترکیه، می‌توانستند پیش‌بینی کنند که موضوع تاریخی کشتار ارمنه در سال 1914 میلادی در دوران امپراطوری عثمانی، از سوی آمریکا به رسمیت شناخته شود. چرا که همه می‌دیدند روابط ترکیه و آمریکا در مسیر امیدبخش و در حالت رو به رشد نیست و از چنین رابطه‌ای می‌توان انتظار هر اقدام غافلگیرکننده‌ای داشت.

با این حال، کسی نمی‌توانست در این مورد اقدام خاصی انجام دهد. چرا که موازنه در این رابطه، به شکلی نیست که ترکیه شانس چندانی برای استفاده از اهرم‌ها و کارت فشارهای گوناگون داشته باشد.

حالا به جرات می‌توان گفت به رسمیت شناختن کشتار ارمنه در سنای آمریکا و طرح موضوع تحریم ترکیه در کمیته روابط خارجی این مجلس نقطه عطف مهمی در تاریخ روابط ترکیه و آمریکا است.

آیا همه چیز زیر سر ترامپ است؟

برخی از تحلیل‌گران معتقدند که بالاخره ترکیه نیز سهم خود را از اقدامات ناگهانی و جنجالی دوران اقتدار ترامپ گرفت و وضعیت فعلی، بخشی از آن چیزی است که تیم سیاست خارجی و امنیتی ترامپ رقم زده است.

اما واقعیت این است که این تحلیل انطباق چندانی با واقعیت صحنه ندارد. تیم ترامپ و نگرش سیاسی جنجالی این تیم تنها بخشی از ماجراست و اتفاقاً دموکرات‌ها نیز نه تنها با ترکیه همراهی نکرده‌اند، بلکه آنان بودند که کار اصلی را در مجلس نمایندگان آمریکا انجام دادند و حاضر شدند به منظور تنظیم باد اردوغان در کنار جمهوری خواهان قرار بگیرند.

به عبارت دیگر آن چه امروز در آمریکا علیه ترکیه شکل گرفته بیشتر به اراده مشترک کلی شباهت دارد تا حاصل جمع فعالیت یک گروه محدود و یک لابی اثرگذار.

ترامپ نیز در این میان نشان داد که نه تنها تیم قدرتمندی برای اقناع سناتورها ندارد بلکه اساساً برخلاف آن چه در عکس‌ها و تصاویر دیدارهای ترامپ و اردوغان دیده می‌شود، خود او بی‌میل نیست که به منظور تعدیل رفتارهای ترکیه و اقدامات حوزه دفاعی و سیاست خارجی ترکیه گام بردارد. اقداماتی که برخی از آنها عبارتند از:

خرید سامانه موشکی دفاعی اس 400 از روسیه.

قرار گرفتن در کنار ایران و روسیه در ابتکار عمل همکاری منطقه‌ای آستانه.

متهم کردن آمریکا به حمایت از تروریسم و درخواست برای پایان دادن به همکاری آمریکا با کردها در شمال سوریه.

حمله به شرق فرات و نهایی کردن معادلات نظامی و امنیتی این اقدام در توافق سوچی با روسیه.

عدم تبعیت از خواسته‌های آمریکا در مورد ایران.

تغییر موازنه در شرق مدیترانه و تبدیل موضوع اکتشاف و حفاری نفت و گاز به یک هدف استراتژیک.

موضع‌گیری در برابر رفقای منطقه‌ای آمریکا از جمله مصر، امارات متحده عربی و عربستان سعودی.

عدم تبعیت از خواسته‌های آمریکا به منظور عادی سازی روابط با رژیم صهیونیستی اسرائیل.

انتقاد مداوم از مواضع ترامپ در پرونده فلسطین.

با توجه به موارد بالا، می‌توان این واقعیت را مشاهده کرد که آمریکا، خواهان حفظ و توسعه روابط با یک ترکیه مطیع و حرف‌شنو است و نه ترکیه‌ای که در مسائل دفاعی، اقتصاد و سیاست خارجی، تصمیمی مبتنی بر استقلال و اراده ملی داشته باشد.

از دیگر سو، باید به این مساله نیز توجه شود که در دوران باراک اوباما، جورج بوش پسر و بیل کلینتون، هر چند وقت یک بار، وقفه‌ها و سکت‌هایی در روابط ترکیه و آمریکا به وجود آمده اما هیچگاه به تندی و تملخی شرایط کنونی نبوده است.

در دوران آن سه رئیس‌جمهور نیز مساله به رسمیت شناختن کشتار و نسل‌کشی ارمنه بارها از سوی لابی ارمنی در دستور کار قرار گرفت اما منافع ملی آمریکا و نیاز این کشور به ترکیه در مدیریت پرونده پراشوب خاورمیانه مانع از آن می‌شد که چنین پیشنهادی در مجلس نمایندگان و مجلس سنا شانس قبولی پیدا کند و در مقاطع تاریخی پیشین، همواره نگرش ملی و امنیتی بخشی از نمایندگان و سناتورها، به دنبال آن بود که ترکیه را به عنوان یک متفق منطقه‌ای مهم، حفظ کند.

اما حالا واشنگتن می‌تواند به خوبی ببیند که عملاً صورت و گونه‌ای جدی و قابل‌عرض از همکاری و همراهی بین ترکیه و آمریکا وجود ندارد و ریسمان این رابطه روز به روز فرسوده‌تر و باریک‌تر می‌شود.

گام بعدی چه خواهد بود؟

مساله به رسمیت شناختن نسل‌کشی ارمنه، با وجود آن که از لحاظ ارزش نمادین و تاریخی برای روابط آنکارا و واشنگتن بار منفی به همراه آورده اما باز هم یک ضربه حیاتی نیست و نمی‌توان مترادف و هم‌معنی توقف رابطه باشد.

آنچه اهمیت دارد، این است که آیا در گام بعدی سناتورها به همین اقدام اکتفا می‌کنند یا دستور تحریم‌های اقتصادی و نظامی را نیز در دستور کار قرار می‌دهند؟ در بررسی این احتمال ممکن است حتی مساله جنگنده‌های اف 35 نیز برای ترکیه چندان مهم نباشد چرا که می‌تواند این‌ها را با هواپیماهای روسی پر کند.

اما آن چه اهمیت دارد در امان ماندن از خطر تحریم‌های اقتصادی است. چرا که اگر چنین هدفی از سوی سناتورهای واشنگتن به عنوان یک گزینه جدی بر میز گذاشته شود شرایط برای دولت اردوغان دشوار خواهد شد.